

Monitor koepels en bonden voor cultuurbeoefening op school en in de vrije tijd 2026

INHOUD

ORGANISATIE

ORGANISATIE

9

Leden

9

Bereik van de leden

11

Regio

12

Ledenontwikkeling

13

Ledenwerving

14

Vrijwilligers en medewerkers

15

Financiën

17

Bestaansduur

19

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

ONDERSTEUNINGSAANBOD

20

Vormen van ondersteuning

20

Ondersteuningsaanbod

23

SAMENVATTING

3

INLEIDING

6

ONDERZOEKSOPZET EN VERANTWOORDIG

33

LITERATUUR

33

COLOFON

34

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

MAATSCHAPPELIJKE ORIËNTATIE

24

Doelen

24

KNELPUNTEN EN OVERIGE

27

Knelpunten

28

Ontvangen ondersteuning

29

Toekomst

30

Landelijke beleidsinstrumenten

31

2

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Grote diversiteit aan leden

Koepels, bonden, netwerk- en brancheorganisaties (hierna: koepels en bonden, in de tekst spreken we ook vaak alleen over 'koepels') bieden ondersteuning aan amateurkunstenaars, kunstdocenten, artistiek begeleiders, amateurkunstgroepen, centra voor de kunsten, muziekscholen, en nog veel meer organisaties, groepen en personen. Een belangrijk kenmerk is dat ze leden hebben en voortkomen uit het veld. Daarmee onderscheiden ze zich van andere ondersteuners als steunfunctiestellingen en cultuurcoaches die vaak voortkomen uit overheidsbeleid. De deskresearch voor dit onderzoek leverde 123 van zulke bonden en koepels op die, net zoals het veld waaruit ze voortkomen, een grote variëteit kennen.

Kijkend naar de twee meest onderscheidende soorten leden zijn ze te verdelen in twee hoofdgroepen: 1) koepels voor amateurkunstverenigingen en 2) koepels voor individuen die actief zijn met cultuurbeoefening. Organisaties uit de eerste groep richten zich op verenigingen binnen een specifieke cultuurdiscipline, in de meeste gevallen koren of orkesten. Ze variëren verder in regionale reikwijdte: ongeveer de helft is landelijk actief, een kwart regionaal of provinciaal en een kwart lokaal. Van deze koepels heeft 97 procent formele verenigingen als leden en 29 procent informele groepen.

De koepels uit de tweede hoofdgroep zijn alle landelijk actief en richten zich bijna allemaal op mensen die actief zijn binnen een bepaalde cultuurdiscipline of met een bepaald muziekinstrument. Hierbinnen zijn nog twee subgroepen te onderscheiden: 2a) koepels voor beoefenaars en 2b) koepels voor kunstdocenten of artistiek begeleiders. De samenvatting en conclusies van de resultaten van de 64 bonden en koepels die meededen aan dit onderzoek beschrijven we volgens de indeling van de twee hoofdgroepen.

Vooraf kennisdeling en ontmoeting

Koepels en bonden voor cultuurbeoefening ondersteunen hun leden op verschillende manieren, waarvan ze het delen van kennis en het faciliteren van ontmoeting, verbinding en samenwerking het meest inzetten. Koepels en bonden voor verenigingen bieden daarnaast vaak advisering en belangenbehartiging.

Het merendeel van de koepels en bonden vindt dat het goed tot zeer goed lukt om deze vormen van ondersteuning te bieden. Gemiddeld zetten ze hiervoor acht soorten activiteiten, diensten of producten in. Meest ingezet worden een website, bijeenkomsten, een nieuwsbrief, berichtgeving via sociale media, workshops, cursussen of trainingen en een-op-een advies. Bij de koepels voor verenigingen zijn daarnaast belangenbehartiging en het organiseren van wedstrijden, concoursen of festivals belangrijke activiteiten binnen hun ondersteuning.

Goed bereik onder de leden

Het lukt de meeste koepels goed om de leden met hun activiteiten, diensten en producten te bereiken. Bij koepels met artistiek begeleiders of kunstdocenten in het mbo als leden lukt dit iets minder goed. De koepels voor verenigingen bereiken overigens overwegend formele verenigingen.

Versterken artistieke kwaliteit als doel én uitdaging

De meeste koepels beogen een betere artistieke kwaliteit van het aanbod van de leden; 83 procent van de koepels voor individuele cultuurbeoefenaars en 50 procent van de koepels voor verenigingen noemt dit als doel. Het aanbieden van workshops, cursussen of trainingen is daarvoor een direct middel; 70 procent van de koepels voor individuen en 50 procent van die voor verenigingen biedt de leden zulke scholing aan. Koepels voor verenigingen streven dit doel ook na via wedstrijden, concoursen of festivals. Overigens noemt maar een op de tien

ORGANISATIE

koepels hierbij het versterken van (top)talent als doelstelling. Koepels voor verenigingen zijn niet positief over de mate waarin het lukt om de artistieke kwaliteit van leden te versterken. Dit lukt slechts bij 21 procent goed. Bij koepels voor individuen ligt dit percentage een stuk hoger, namelijk 68 procent. Ook met andere doelen lukt het koepels voor verenigingen wat minder goed om ze te realiseren.

Weinig aansluiting bij landelijk cultuurbeleid

Er zijn drie richtinggevendende codes van en voor de culturele sector in Nederland: Fair Practice Code, Governance Code Cultuur en Code Diversiteit & Inclusie. De meerderheid van de koepels past deze codes niet of nauwelijks toe, vindt deze voor hun werk niet van toepassing of weet niet of ze de codes toepassen. Ook stimuleren veel koepels deze codes niet of nauwelijks onder hun leden. Verder zijn de meeste koepels onbekend met landelijke afspraken en akkoorden die relevant zijn voor cultuurbeoefening. Zo kent maar 21 procent van de koepels en bonden voor verenigingen en 9 procent van die voor individuen de Bestuurlijk Afspraken Cultuurbeoefening.

Knelpunt: gebrek aan vrijwilligers

Nagenoeg alle koepels voor cultuurbeoefening draaien op de inzet van vrijwilligers. Een klein deel huurt daarnaast ook nog zelfstandigen in of heeft medewerkers in loondienst. Bij de meerderheid is het aantal vrijwilligers en medewerkers in de periode 2024-2025 gelijk gebleven of gestegen. Toch vindt 68 procent van de koepels voor verenigingen en 74 procent van de koepels voor individuen dat er te weinig menskracht is om hun diensten en activiteiten naar tevredenheid uit te voeren. Het vinden van vrijwilligers en vooral bestuursleden noemen koepels dan ook als belangrijkste knelpunt.

Knelpunt: ledendaling

Naast een gebrek aan vrijwilligers en bestuursleden noemt bijna driekwart van de koepels leden als knelpunt. Bij ruim de helft (55%) van de koepels voor verenigingen en ruim twee op de vijf (44%) koepels voor individuen daalde het aantal leden in de periode 2024-2025. Dit komt door vergrijzing en slechts een geringe aanwas van jonge(re) leden. Sommige koepels wijzen ook op een gebrek aan betrokkenheid van de leden. Daar staat tegenover dat veel koepels niet of beperkt bezig zijn met ledenwerving (66% verenigingen en 48% individuen).

Knelpunt: bereik, zichtbaarheid en communicatie

Gezien het vorige knelpunt is het niet vreemd dat het derde grote knelpunt bereik, zichtbaarheid en communicatie is. Daarbij gaat het vooral om het werven van nieuwe leden en zichtbaarheid voor externe partijen, zoals overheden. Het gaat hierbij om concrete uitdagingen, zoals websitebeheer, het gebruik van sociale media of het maken en versturen van nieuwsbrieven. De koepels wijzen hier op het gebrek aan menskracht, maar ook aan deskundigheid. Ruim de helft van de koepels voor verenigingen (53%) zegt extra kennis en vaardigheden nodig te hebben om de ondersteuning te verbeteren.

Behoefte aan extra geld

De financiële positie van bijna alle koepels is redelijk tot gezond, maar er heerst toch overwegend onvrede. Zo geeft 47 procent van de koepels voor verenigingen en 35 procent van de koepels voor individuen aan te weinig inkomsten te hebben om alle gewenste werkzaamheden en activiteiten uit te voeren. Extra geld is dan ook de derde behoefte, na meer menskracht en kennis en vaardigheden. De belangrijkste inkomstenbronnen zijn contributiebijdragen van leden en inkomsten uit eigen evenementen en conferenties. Een minderheid van de koepels voor verenigingen haalt daarnaast ook nog inkomsten uit fondsen en overheidssubsidies. Vooral de lokale, regionale en provinciale

ORGANISATIE

koepels krijgen overheidssubsidie. Van de landelijk opererende koepels krijgt maar een klein deel financiering van fondsen en overheden.

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

Negen op de tien koepels voor verenigingen maken gebruik van ondersteuning van andere partijen. Welke partij dat is, hangt mede af van de regionale schaal waarop de koepel actief is. Landelijke koepels maken relatief iets minder gebruik van ondersteuning en koepels voor individuen, die bijna allemaal landelijk actief zijn, maken het minst gebruik van ondersteuning.

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

5

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS- AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE ORIËNTATIE

Nederland kent meer dan honderd koepels, bonden, netwerk- en brancheorganisaties (hierna samen kortweg aangeduid als koepels) voor cultuurbeoefening. Samen vertegenwoordigen ze duizenden leden, zoals amateurkunstenaars, amateurkunstverenigingen, kunstdocenten, dirigenten, centra voor de kunsten en muziek-, theater-, dans- en circusscholen. Deze koepels ondersteunen hun leden met diverse activiteiten en diensten en vertegenwoordigen de belangen van de leden bij beleidsmakers, politici, media en het brede publiek. Dit rapport beschrijft op basis van een in 2025 verricht vragenlijstonderzoek hoe deze koepels zijn georganiseerd, welke ondersteuning ze hun leden aanbieden en met welke doelen, hoe groot hun bereik is en welke knelpunten en behoeften ze hebben.

Doel en vraagstelling van het onderzoek

Het onderzoek wil zicht geven op de volgende zaken:

- Hoe het aanbod van ondersteunende koepels voor cultuurbeoefening eruitziet, op welke doelgroepen ze zich richten en welke doelstellingen ze hebben.
- Hoe het gaat met de organisatie(kracht) van deze koepels: welke leden ze hebben, hoe hun ledenbestand zich ontwikkelt, hoeveel personeel ze hebben en hoe het gaat met hun financiën.
- De knelpunten en dilemma's bij de ondersteuning voor cultuurbeoefening op school en in de vrije tijd, wat ze nodig hebben om die knelpunten aan te pakken en welke ondersteuning ze krijgen en vragen.

Cultuurbeoefening op school en in de vrije tijd

We spreken over 'cultuurbeoefening op school en in de vrije tijd'. Het begrip cultuurbeoefening is een overkoepelend begrip voor verschillende beleidsdomeinen: cultuureducatie, cultuurparticipatie, amateurkunst, erfgoedparticipatie, immaterieel erfgoed en talentontwikkeling. Daarmee volgen wij de definitie zoals gebruikt in de Bestuurlijke Afspraken Cultuurbeoefening en de Kennissynthese Cultuurbeoefening (Goossens et al., 2025).

Onder cultuurbeoefening op school vallen alle vormen van kunst en cultuureducatie in het (speciaal) basisonderwijs (po), het voortgezet (speciaal) onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Onder cultuurbeoefening in de vrije tijd vallen alle vormen van kunst en cultuureducatie en amateurkunst die niet onder schooltijd en niet beroepsmatig of in werktijd plaatsvinden. Binnen deze publicatie richten wij ons enkel op de kunsten en laten we de ondersteuning specifiek van erfgoed grotendeels buiten beschouwing.

Veld van cultuurbeoefening

Koepels zijn onderdeel van het maatschappelijke veld waarin cultuurbeoefening plaatsvindt. Hierin zijn een enorme hoeveelheid mensen en organisaties actief, in te delen in vier partijen met ieder hun eigen positie, functie en rol. In de eerste plaats zijn dat de cultuurbeoefenaars zelf, mensen die in hun vrije tijd of op school kunstzinnige activiteiten beoefenen. In de tweede plaats zijn dat de mensen en organisaties die deze beoefenaars (bij)scholen of begeleiden, zoals kunstdocenten, artistiek begeleiders, amateurkunstverenigingen, centra voor de kunsten, muziek-, theater-, dans-, circusscholen en onderwijsorganisaties. Ten derde zijn er partijen die ondersteuning bieden aan deze aanbieders van kunsteducatie. Dan gaat het om lokale, provinciale en landelijke steunfunctieinstellingen, lokale ondersteuners als cultuurcoaches, combinatiefunctionarissen, cultuurscouts en cultuurmakelaars, en om bonden en koepels. Als laatste en vierde partij, zijn er de overheden (Rijk, provincies en gemeenten) die beleid ontwikkelen en uitvoeren voor beoefenaars, aanbieders en ondersteuners in cultuurbeoefening. In dit rapport gaat het om een deel van de derde partij, namelijk de koepels.

Koepels en bonden voor cultuurbeoefening

Koepels, bonden, netwerk- en brancheorganisaties zijn dus een van de ondersteunende partijen in het veld van cultuurbeoefening, naast lokale, provinciale of landelijke steunfunctieinstel-

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

lingen en individuele ondersteuners als cultuurcoaches. Hun belangrijkste kenmerk ten opzichte van de andere ondersteuners is dat zij leden hebben. Of 'aangeslotenen' of 'deelnemers', wanneer een koepel een andere juridische rechtsvorm heeft dan vereniging. Dit onderscheidende kenmerk komt doordat koepels bottomup vanuit het veld ontstaan, op initiatief van mensen (leden) die behoefte hebben aan ondersteuning en belangenbehartiging. Andere partijen, zoals steunfunctieinstellingen en cultuurcoaches zijn doorgaans het resultaat van overheidsbeleid.

Op basis van deskresearch zijn voor dit onderzoek 123 koepels geïdentificeerd, maar mogelijk zijn er meer. Criterium daarbij is dat zij geregistreerde leden, deelnemers of aangesloten hebben die actief zijn met of voor cultuurbeoefening. Bijna allemaal gaat het om koepels voor leden die actief zijn met cultuurbeoefening in de vrije tijd. Slechts een aantal is gericht op het onderwijs. Evenals het veld waaruit ze voortkomen, kennen de koepels een grote diversiteit. In dit rapport hebben we de 123 organisaties in twee hoofdgroepen verdeeld: 1) koepels voor amateurkunstverenigingen en 2) koepels voor individuen die actief zijn met cultuurbeoefening. Deze laatste groep bestaat uit twee subgroepen: 2a) koepels voor beoefenaars en 2b) bonden en koepels voor kunstdocenten of artistiek begeleiders.

1) Koepels voor verenigingen

De eerste en grootste groep is primair gericht op amateurkunstverenigingen. Het gaat om 75 koepels. Daarbinnen zijn veel verschillen, met name als het gaat om discipline, denominatie en regio. Nagenoeg altijd zijn koepels gericht op een specifieke kunstdiscipline, waarbij muziek de boventoon voert, bijvoorbeeld koepels voor orkesten of koren.

Daarnaast zijn er verschillen in denominatie. Een klein aantal koepels richt zich specifiek op verenigingen met een bepaalde religieuze signatuur, zoals de Koninklijke Christelijke Zangers-

bond (KCZB) of de Bond van Zangverenigingen Gereformeerde Gemeenten (BZGG). Daarnaast zijn er verschillen in geografisch bereik. Er zijn landelijke, provinciale, regionale en lokale koepels. Van de landelijke koepels zijn er twee die (ook) andere koepels en bonden als leden hebben: Koornetwerk Nederland (KNN) en de Koninklijke Nederlandse Muziekorganisatie (KNMO). Enkele van de koepels die primair verenigingen als leden hebben, staan ook open voor individuele beoefenaars of organisaties, zoals bijvoorbeeld Toneelhuis Limburg waar ook regisseurs, podia en spelers lid van zijn.

2) Koepels voor individuen

We vonden 43 koepels die zich richten op individuen. Zoals hierboven vermeld onderscheiden we hierin twee subgroepen.

2a) Koepels voor beoefenaars

Van de 43 koepels staan er 32 open voor alle soorten individuele leden, ongeacht hun niveau, ambitie of professie. Ook binnen deze groep zijn de verschillen groot. Veel van deze koepels zijn gericht op een specifieke kunstdiscipline die niet of nauwelijks in groepsverband wordt beoefend en waarvoor dus geen lokale verenigingen of clubs bestaan. Dan kan het gaan om beeldende activiteiten, zoals het Quiltersgilde, de ViltKontaktGroep of Scriptoros. Een ander deel is gericht op een afzonderlijk instrument, zoals het Nederlands Hoornisten Genootschap (NHG), het Nederlandse Pijpersgilde of de Harp Vereniging Nederland (HVN). Bij het merendeel van deze koepels is iedereen die actief is in de betreffende discipline of met het instrument welkom als lid, ongeacht of iemand alleen beoefenaar is (als amateur of als professional) of ook docent of artistiek begeleider.

2b) Koepels voor kunstdocenten of artistiek begeleiders

Elf koepels zijn specifiek gericht op kunstdocenten of artistiek begeleiders. Daarvan zijn er negen voor docenten of begeleiders voor amateurkunstenaars. Voorbeelden zijn de Bond van Orkest-

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

dirigenten en Instructeurs (BvOI), de European Guitar Teachers' Association (EGTA)-Nederland of de Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Dansleraren (NVD). Daarnaast richten twee koepels zich primair op het onderwijs. De Vereniging Onderwijs Kunst en Cultuur (VONKC) is zowel een vakvereniging als een vakbond voor docenten in de kunst en cultuurvakken. De leden van de Vereniging Leraren Schoolmuziek (VLS) zijn muziekdocenten in het funderend en hoger onderwijs.

Vijf koepels vallen buiten bovenstaande indeling, omdat hun leden niet primair amateurkunstverenigingen of individuen zijn. Het betreft Cultuurconnectie, de twee Verenigingen Cultuurprofielscholen (VCPS), POPnl en Circuspunt. Cultuurconnectie is de brancheorganisatie voor cultuureducatie, amateurkunst en volksuniversiteitswerk. De leden zijn centra voor de kunsten, volksuniversiteiten, muziek- en theaterscholen en provinciale ondersteuningsinstellingen voor kunst en cultuur. Binnen VCPSPO en VCPSVO zijn basis- en vo-scholen verenigd die zich profileren met kunst en cultuur. POPnl is een samenwerkingsverband van twaalf provinciale popkoepels en die van de vier grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag). Circuspunt ten slotte heeft gezelschappen en individuele beoefenaars, docenten of begeleiders als leden, maar staat open voor iedereen die actief is in het circus, waaronder circusscholen, gezelschappen, festivals, opleidingen en theaters.

Presentatie van de respons

Van de 123 koepels die zijn benaderd, deden er 64 mee aan het onderzoek door het invullen van een online vragenlijst: 38 koepels voor verenigingen, 18 voor individuele beoefenaars, 5 voor kunstdocenten of artistiek begeleiders en 3 van de 5 overige koepels. Dit rapport presenteert alleen de cijfermatige resultaten per hoofdgroep. Van de tweede hoofdgroep nemen we in de grafieken de cijfers voor beide subgroepen (2a en 2b) samen. Wanneer de resultaten tussen deze beide subgroepen

sterk verschillen, beschrijven we dat in de begeleidende tekst. Vanwege de kans op herleidbaarheid tot individuele organisaties presenteren we geen resultaten van de overige koepels. Alle resultaten die we in dit onderzoek presenteren zijn geanonimiseerd en niet herleidbaar naar individuele organisaties.

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS- AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE ORIËNTATIE

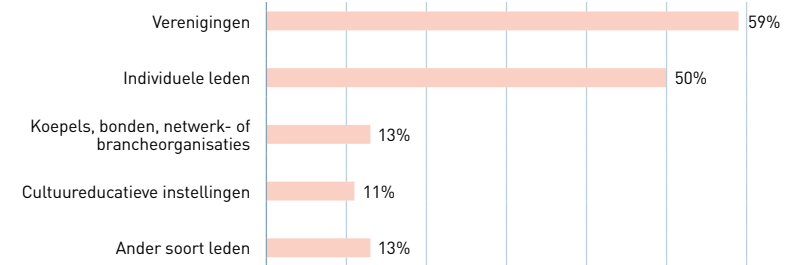
Dit hoofdstuk beschrijft de organisatie van de koepels en behandelt achtereenvolgens de leden, de vrijwilligers en medewerkers, de financiën en de bestaansduur.

Leden

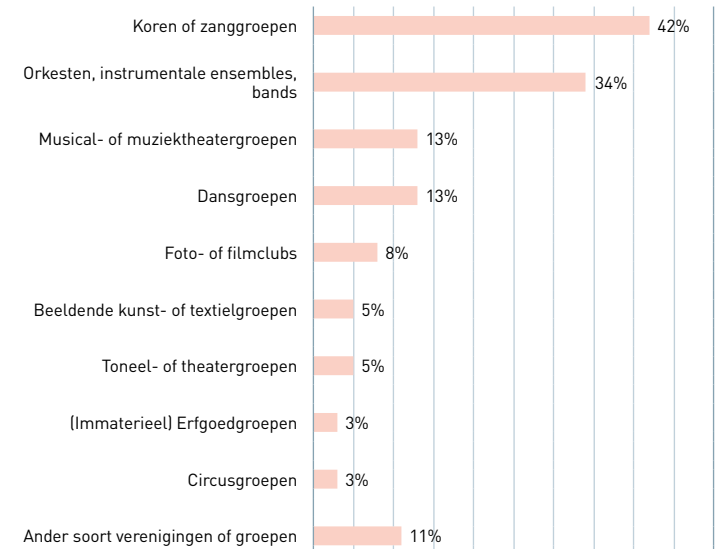
Koepels voor cultuurbeoefening hebben verschillende soorten leden (zie grafiek 1). De meeste (59%) hebben verenigingen als leden, gevolgd door koepels met individuen als leden (50%). Koepels voor ander koepels en bonden of voor cultuureducatieve instellingen zijn er minder. De meeste koepels richten zich op één soort lid (67%), de rest heeft meerdere soorten leden (bijvoorbeeld verenigingen en individuen).

Bij de koepels voor verenigingen gaat het bij de meerderheid om muziek en zanggroepen (zie grafiek 2). Bij 42 procent betreft het koren en zanggroepen, bij 34 procent orkesten, instrumentale ensembles of bands en bij 13 procent musical- of muziektheatergroepen. Er zijn veel minder koepels gericht op andere kunstdisciplines. De meeste koepels met verenigingen (68%) richten zich op verenigingen uit een één specifieke kunstdiscipline, de rest staat open voor verenigingen uit twee of drie kunstdisciplines.

GRAFIEK 1: SOORTEN LEDEN (n=64)

GRAFIEK 2: AANGESLOTEN VERENIGINGEN (n=38)

ORGANISATIE

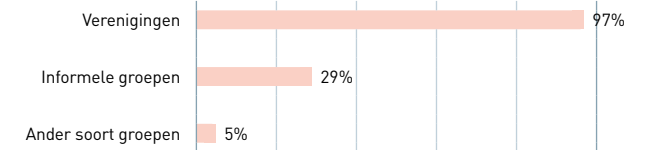
Bij bijna alle koepels met verenigingen als leden gaat het vrijwel altijd om formele verenigingen (97%). Een veel minder grote groep (29%) heeft ook informele amateurkunstgroepen als leden. Een kleine groep (5%) heeft ook 'andere soorten groepen' als lid (zie grafiek 3).

Bij de koepels met individuen als leden gaat het in de meeste gevallen om amateurkunstenaars (zie grafiek 4). Maar een grote groep koepels staat open voor allerlei soorten beoefenaars, zolang ze maar actief zijn met bijvoorbeeld een specifieke discipline of een specifiek instrument. Koepels met individuele leden hebben gemiddeld 3,4 soorten beoefenaars, zoals professionele kunstenaars, musici of artiesten (58%), kunstdocenten werkzaam in de vrije tijd (45%), artistiek begeleiders voor amateurkunstverenigingen of groepen (39%) of voor maatschappelijke projecten (23%), kunstdocenten uit het basis of voortgezet onderwijs (29%) of het mbo (29%) en artistiek begeleiders voor professionele gezelschappen (13%). Een heel klein deel van de koepels is alleen gericht op kunstdocenten of artistiek begeleiders.

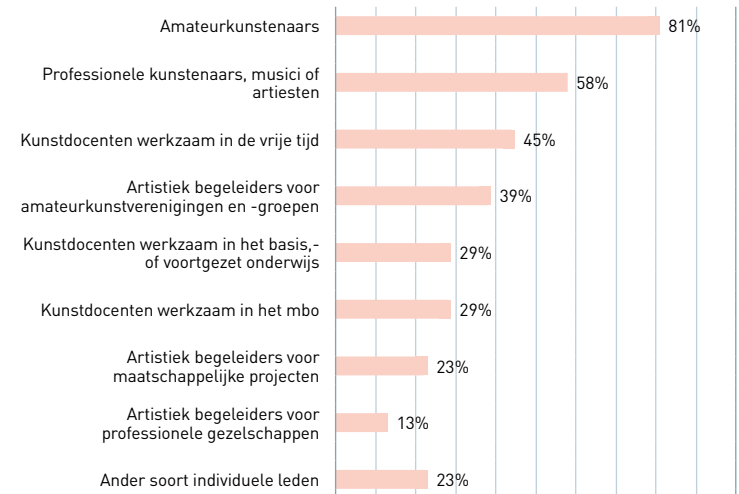
ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

GRAFIEK 3: ORGANISATIEVORM AANGESLOTEN VERENIGINGEN (n=38)

GRAFIEK 4: AANGESLOTEN INDIVIDUELE LEDEN (n=31)

ORGANISATIE

Over het algemeen weten de koepels hun leden redelijk goed te bereiken. Op een schaal van één (helemaal niet goed) tot en met vijf (zeer goed) geven koepels voor verenigingen zichzelf hiervoor een score van 3,8. Wanneer koepels koren of zangroepen als leden hebben dan lukt 75 procent van de koepels het (zeer) goed om ze te bereiken. Bij andere soorten verenigingen lukt het over het algemeen ook goed, zoals bij orkesten, instrumentele ensembles en bands (69% van de koepels lukt het goed hen te bereiken), musical- of muziektheatergroepen (60%) en dansgroepen (80%).

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

Koepels voor individuen laten eveneens een positief beeld zien. Gemiddeld geven ze zichzelf een 3,7 op de schaal van één (helemaal niet goed) tot en met vijf (zeer goed) voor het bereiken van leden. Het lukt vooral goed bij professionele kunstenaars, musici of artiesten (85%), amateurkunstenaars (82%) en kunstdocenten werkzaam in de vrije tijd (64%). Koepels met artistiek begeleiders van amateurkunstverenigingen en -groepen, artistiek begeleiders voor professionele gezelschappen of kunstdocenten in het mbo geven aan wat meer moeite te hebben om deze leden te bereiken. Koepels voor alleen kunstdocenten of artistiek begeleiders scoren bijvoorbeeld gemiddeld een 3,0 op de schaal van één tot en met vijf.

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

ORGANISATIE

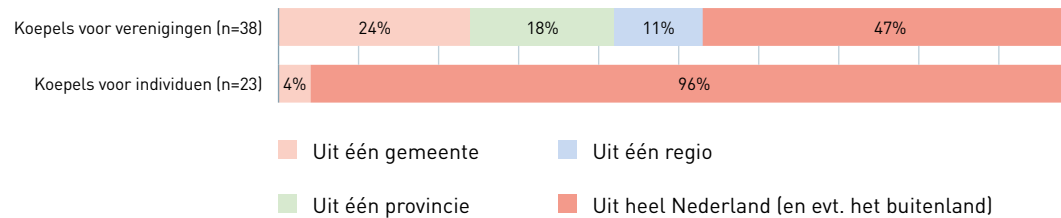

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

De meeste koepels hebben leden uit heel Nederland (zie grafiek 5). Er is wel een verschil tussen koepels uit beide hoofdgroepen. Bij bijna alle koepels gericht op individuele beoefenaars zijn de leden afkomstig uit heel Nederland. Bij koepels voor verenigingen is de diversiteit groter. Bijna de helft van deze koepels heeft verenigingen uit heel Nederland. Bij 24 procent van de koepels voor verenigingen zijn hun leden afkomstig uit één gemeente, bij 18 procent uit één provincie en bij 11 procent uit één bepaalde regio.

GRAFIEK 5: REGIONALE HERKOMST LEDEN

ORGANISATIE

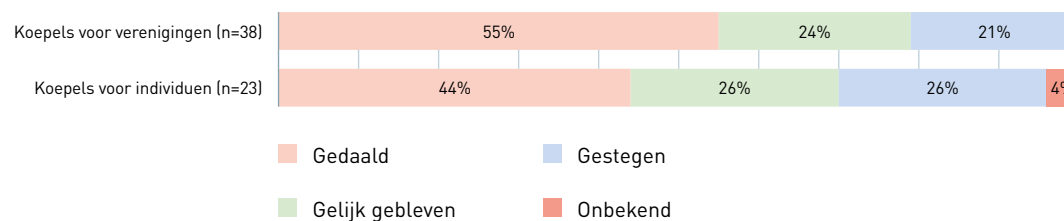

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Bij ongeveer de helft van de koepels voor cultuurbeoefening is het aantal leden in 2024-2025 gelijk gebleven of gestegen, bij de andere helft is er sprake van een ledendaling. Bij koepels voor verenigingen had 55 procent te maken met een ledendaling, bij koepels voor individuen is dat 44 procent (zie grafiek 6). Bij koepels met leden uit een gemeente is vaker sprake van een gelijk gebleven of gestegen aantal leden dan bij de koepels die op een provincie, regio of het hele land zijn gericht.

GRAFIEK 6: LEDENONTWIKKELING

ORGANISATIE

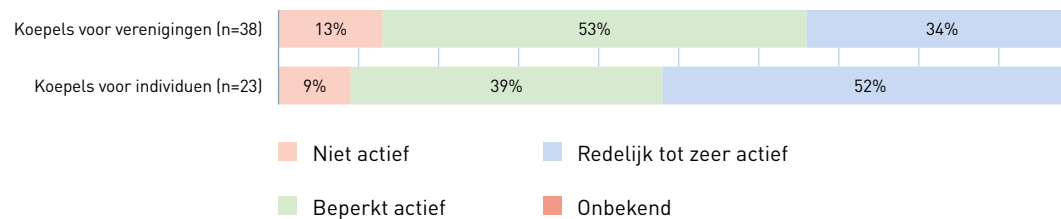

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Verreweg de meeste koepels zijn actief met het werven van nieuwe leden, alhoewel een grote groep hierin maar 'beperkt actief' is (zie grafiek 7). Bij de koepels voor verenigingen is 53 procent beperkt actief en 34 procent redelijk tot zeer actief. Bij koepels voor individuele beoefenaars ligt dit laatste aandeel hoger, op 52 procent.

GRAFIEK 7: LEDENWERVING

ORGANISATIE

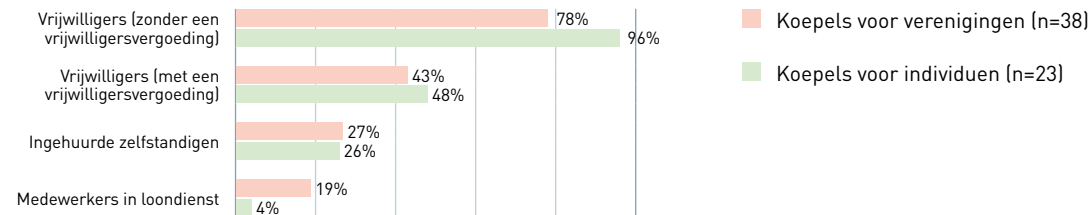
ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

De meeste koepels zijn voor hun werk sterk afhankelijk van vrijwilligers. Van de koepels voor verenigingen heeft 95 procent vrijwilligers, bij de koepels voor individuele beoefenaars is dat 96 procent. Een op de vijf (19%) koepels voor verenigingen heeft (ook) medewerkers in loondienst. Bij de andere groep koepels komt dat nauwelijks voor. Een kwart van de koepels voor zowel verenigingen als individuen huurt ook zelfstandigen in voor het uitvoeren van activiteiten of diensten (zie grafiek 8).

Koepels voor verenigingen hebben gemiddeld 9,9 vrijwilligers zonder een vrijwilligersvergoeding, 3,1 vrijwilligers met een vergoeding, 0,6 medewerkers in loondienst en 0,8 ingehuurde zelfstandigen. Koepels voor individuele beoefenaars hebben gemiddeld 12,1 vrijwilligers zonder een vergoeding, 4,2 vrijwilligers met een vergoeding, 0,1 medewerkers in loondienst en 0,9 ingehuurde zelfstandigen.

GRAFIEK 8: VRIJWILLIGERS OF MEDEWERKERS

ORGANISATIE

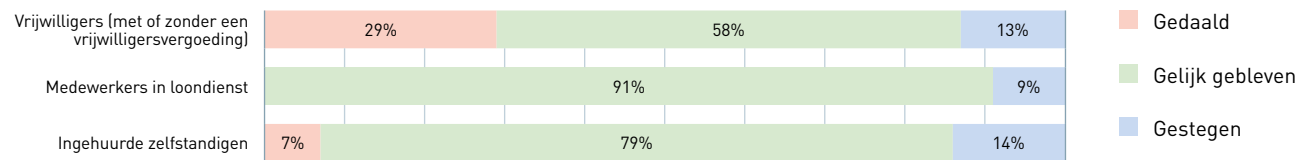
ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

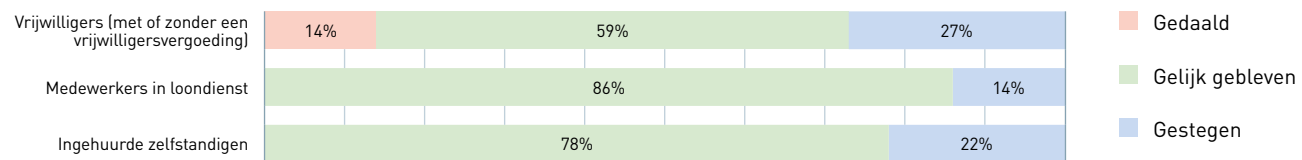
Bij de meerderheid van de koepels bleven die cijfers in de periode 2024-2025 gelijk of stegen ze (zie de grafieken 9 en 10). Dit geldt vooral voor medewerkers in loondienst en ingehuurde zelfstandigen. Bij de koepels voor verenigingen is vaker een daling (29%) dan een toename (13%) van het aantal vrijwilligers. Bij koepels voor individuele beoefenaars geldt het omgekeerde: bij 27 procent is er in de periode 2024-2025 een toename van het aantal vrijwilligers tegenover 14 procent met een daling.

Alhoewel het aantal vrijwilligers en medewerkers over het algemeen stabiel is in de periode 2024-2025, zegt de grote meerderheid van de koepels onvoldoende menskracht te hebben om hun diensten en activiteiten naar tevredenheid uit te voeren (zie grafiek 11). Bij de koepels voor verenigingen zegt 68 procent dit, bij de koepels voor individuele beoefenaars is dit 74 procent.

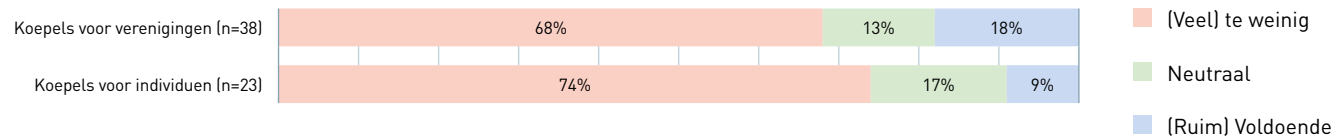
GRAFIEK 9: KOEPELS VOOR VERENIGINGEN: ONTWIKKELING AANTAL MEDEWERKERS (n=38)

GRAFIEK 10: KOEPELS VOOR INDIVIDUËN: ONTWIKKELING AANTAL MEDEWERKERS (n=23)

GRAFIEK 11: VOLDOENDE MENSKRACHT?

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

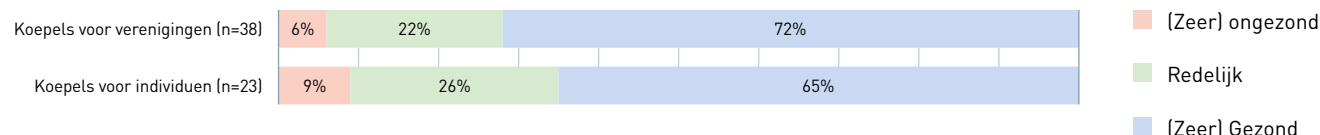
De meerderheid van de koepels heeft een gezonde financiële positie (zie grafiek 12). Slechts een kleine minderheid ervaart de financiële positie als ongezond. Bij de koepels voor verenigingen zijn de geluiden hierover iets positiever: 72 procent vindt dat er sprake is van een (zeer) gezonde positie, 22 procent van een redelijke en 6 procent van ongezonde financiële positie. Bij de koepels voor individuele beoefenaars liggen deze percentages op respectievelijk 65, 26 en 9 procent.

Ruim de helft van de koepels voor verenigingen (55%) kreeg overheidssubsidie (32% structureel en 32% incidenteel), tegenover 17 procent van de koepels voor individuen (13% structureel en 13%

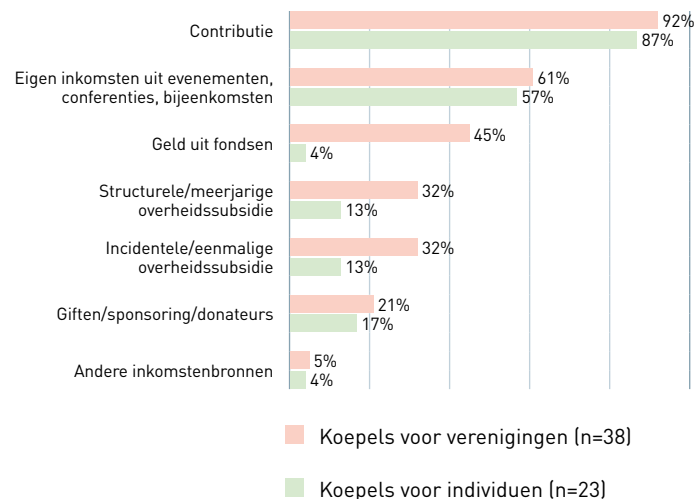
incidenteel). Bijna een derde van de koepels voor verenigingen krijgt gemeentelijke subsidie, vooral als ze lokaal actief zijn voor hun verenigingen. Verder ontvangt 18 procent van de koepels voor verenigingen subsidie van een provincie en 11 procent van het Rijk.

Koepels voor verenigingen die lokaal, provinciaal of regionaal actief zijn ontvangen aanzienlijk vaker overheidssubsidie dan wanneer zij landelijk actief zijn (zie grafiek 14). Koepels voor individuen opereren overwegend landelijk; 13 procent hiervan ontvangt subsidie vanuit het Rijk. Verder ontvangt 9 procent van de koepels voor individuen nog subsidie van de provincie en 4 procent van een gemeente.

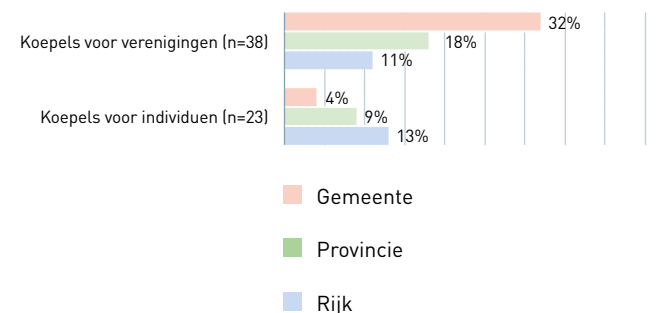
GRAFIEK 12: FINANCIËLE POSITIE

GRAFIEK 13: INKOMSTENBRONNEN

GRAFIEK 14: SUBSIDIE VAN OVERHEDEN

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

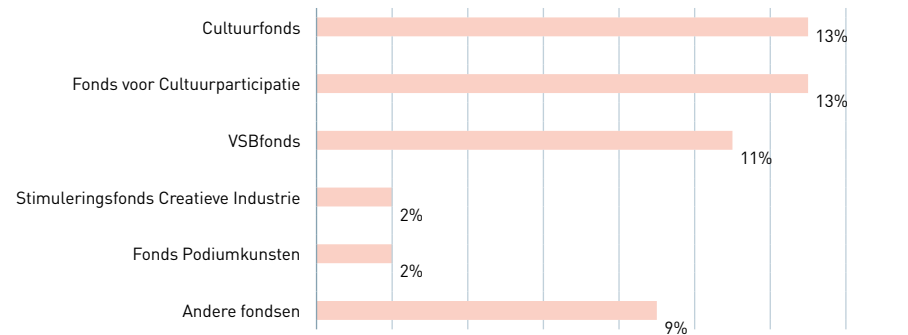
MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

45 procent van de koepels voor verenigingen en 4 procent van de koepels voor individuen kreeg in de periode 2024-2025 financiering uit fondsen (zie grafiek 13). Het gaat dan hoofdzakelijk om drie fondsen: Cultuurfonds (13%), Fonds voor Cultuurparticipatie (13%) en VSBfonds (11%) (zie grafiek 15).

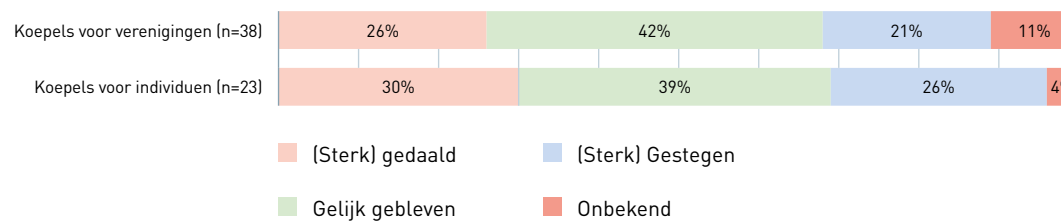
Bij twee derde van de koepels is het budget voor ondersteuningsactiviteiten in de periode 2023-2025 gelijk gebleven of gestegen. Bij 26 procent van de koepels voor verenigingen en bij 30 procent van de koepels voor individuen daalde het budget (zie grafiek 16).

Bijna de helft van de koepels voor verenigingen (47%) zegt over te weinig inkomsten te beschikken voor de werkzaamheden en activiteiten die zij willen doen. Bij de koepels voor individuen is dit 35 procent.

GRAFIEK 15: FINANCIERING UIT FONDSEN

GRAFIEK 16: ONTWIKKELING BUDGET 2023-2025

ORGANISATIE

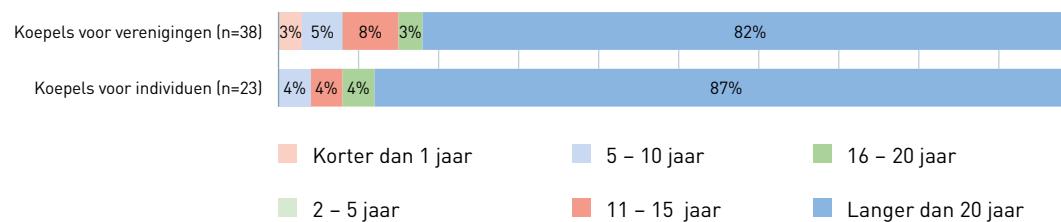

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Vier op de vijf koepels voor cultuurbeoefening bestaat al langer dan twintig jaar (zie grafiek 17). Van de koepels die de afgelopen 20 jaar zijn opgericht is een deel bovendien een fusie of samenwerkingsverband van al langer bestaande koepels.

GRAFIEK 17: BESTAANSDUUR

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe koepels ondersteuning aanbieden aan hun leden: welke vormen, welke diensten en hoeveel aandacht verschillende vormen van ondersteuning krijgen.

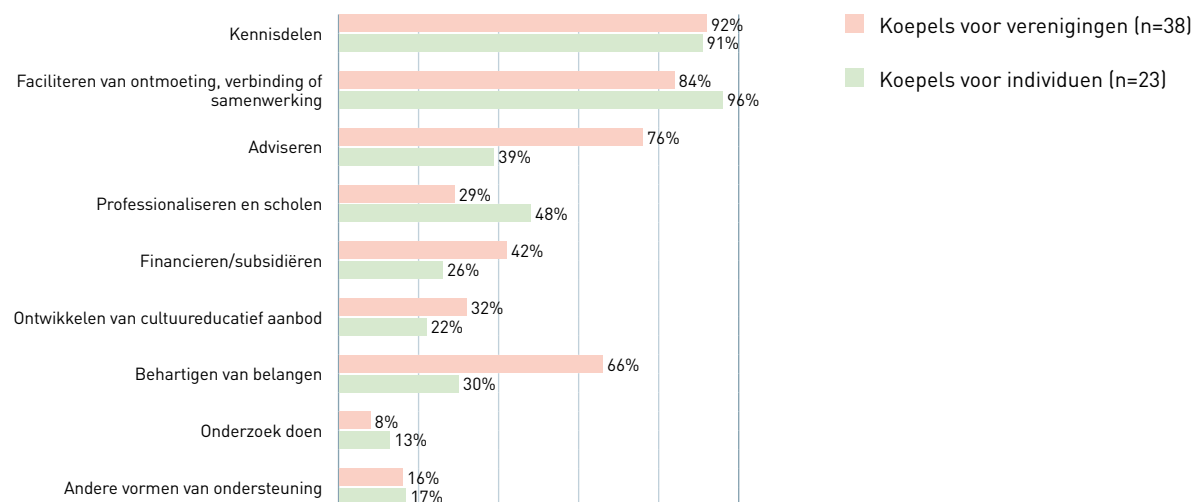
Vormen van ondersteuning

De koepels ondersteunen het veld van cultuurbeoefening op verschillende manieren. We legden ze een aantal vormen voor waaruit ze er meer konden kiezen. Grafiek 18 laat zien dat koepels voor verenigingen het meest ondersteunen door kennisdeling (92%). Andere veel voorkomende vormen zijn het faciliteren van ontmoeting, verbinding of samenwerking (84%), adviseren (76%), behartigen van belangen (66%) en in iets mindere mate financieren en/of subsidiëren (42%). Minder vaak genoemd zijn ontwikkelen van cultuureducatief aanbod (32%), professionaliseren en scholen (29%) of doen van onderzoek (8%).

Bij koepels voor individuen zien we een redelijk vergelijkbaar beeld. Hier komen het faciliteren van ontmoeting, verbinding of samenwerking (96%) en kennisdelen (91%) het vaakst voor, op grote afstand gevolgd door professionaliseren en scholen (39%), adviseren (39%), behartigen van belangen (30%) en financieren en/of subsidiëren (26%). Het ontwikkelen van cultuureducatief aanbod (22%) en doen van onderzoek (13%) komen ook bij deze koepels weinig voor.

Koepels voor kunstdocenten of artistiek begeleiders zijn relatief meer gericht op professionaliseren en scholen, behartigen van belangen en doen van onderzoek.

GRAFIEK 18: WELKE VORMEN VAN ONDERSTEUNING BIEDEN JULLIE AAN?

ORGANISATIE

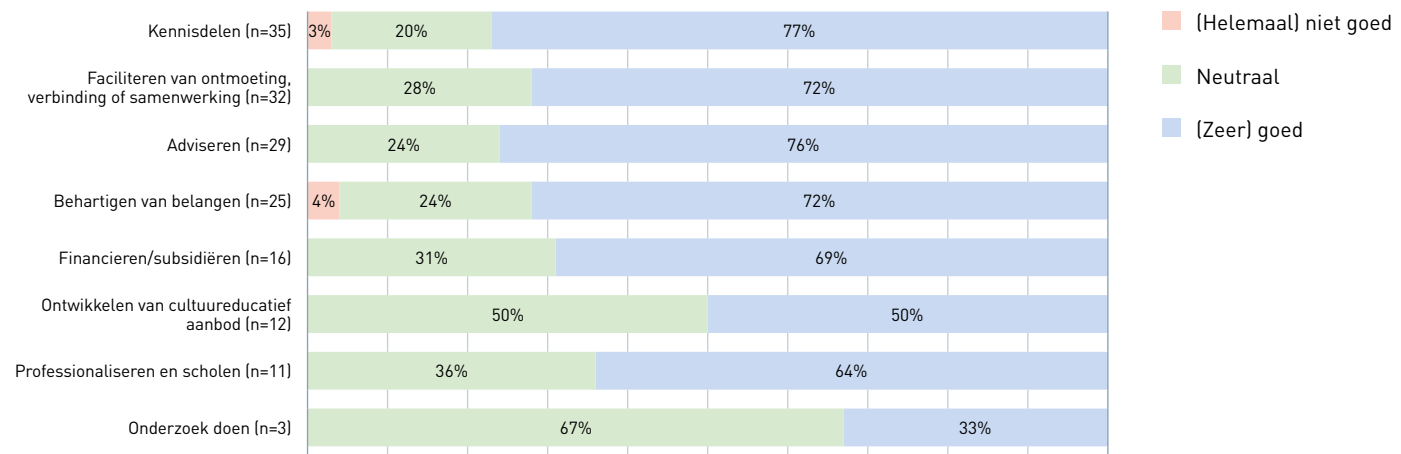
ONDERSTEUNINGS
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

De meeste koepels voor verenigingen lukt het (zeer) goed om leden hun ondersteuning aan te bieden (zie grafiek 19). Bij koepels die actief kennisdelen ligt dit percentage op 77 procent. Dat geldt ook voor adviseuren (76% lukt dit goed), behartigen van belangen (72%), faciliteren van ontmoeting, verbinding

of samenwerking (72%), financieren en subsidiëren (69%) en professionaliseren en scholen (64%). Over onderzoek of het ontwikkelen van cultuureducatief aanbod zijn koepels wat vaker neutraal over de mate waarin dit lukt.

GRAFIEK 19: MATE WAARIN HET KOEPELS VOOR VERENIGINGEN LUKT OM VERSCHILLENDE SOORTEN ONDERSTEUNING AAN TE BIEDEN

ORGANISATIE

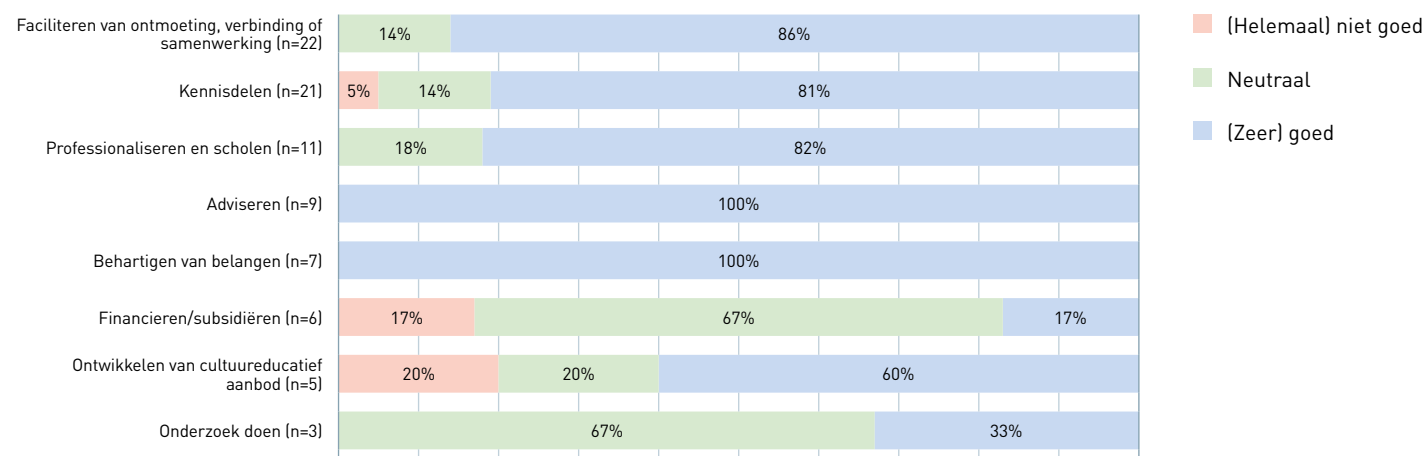
ONDERSTEUNINGS
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Koepels voor individuen laten een vergelijkbaar beeld zien (grafiek 20). Vooral het adviseren en behartigen van belangen lukt (zeer) goed. Ook de twee meest voorkomende vormen van ondersteuning, het faciliteren van ontmoeting, verbinding of samenwerking en het delen van kennis, lukt bij de meeste (zeer) goed.

Het kleine aantal koepels die zich bezighoudt met financieren en subsidiëren, onderzoek doen en ontwikkelen van cultuureducatief aanbod lukt dat wat minder goed.

GRAFIEK 20: MATE WAARIN HET KOEPELS VOOR INDIVIDUEN LUKT OM VERSCHILLENDE SOORTEN ONDERSTEUNING AAN TE BIEDEN

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS
AANBOD

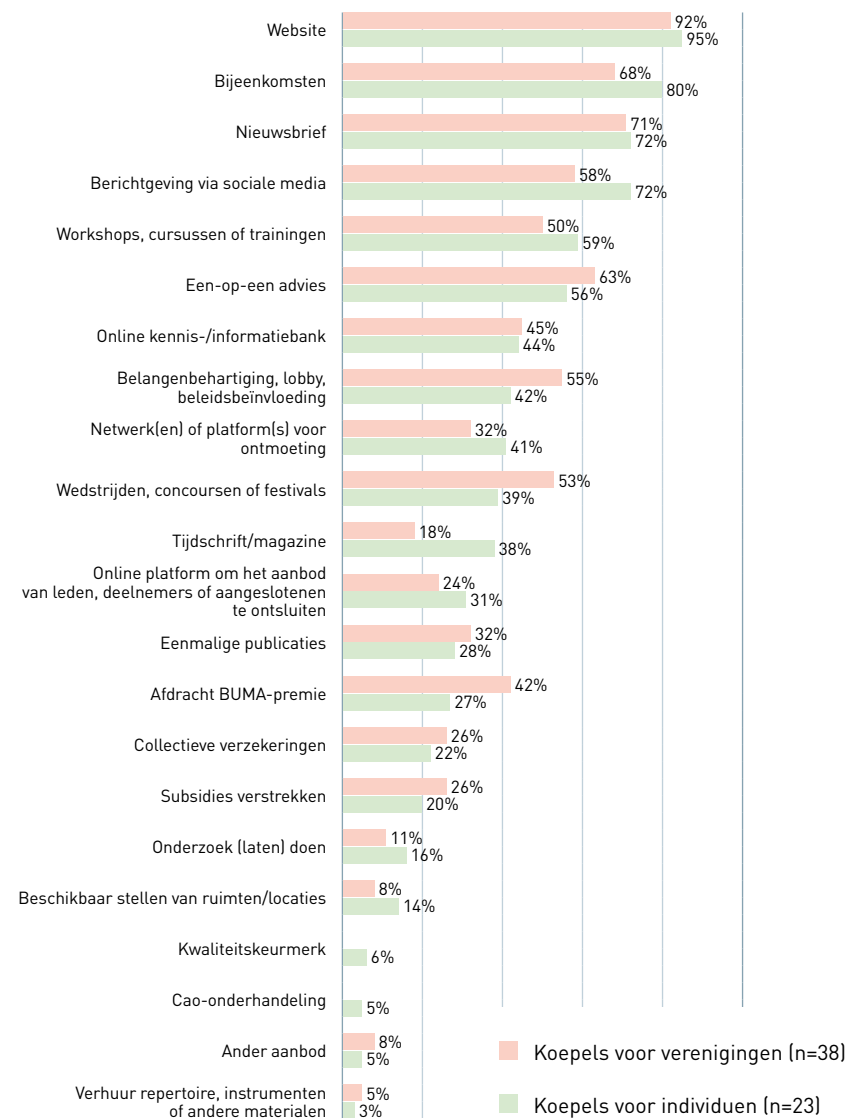
MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Grafiek 21 laat zien welke activiteiten, diensten of producten koepels aanbieden. Respondenten konden kiezen uit een lijst met verschillende producten en diensten. De 38 koepels voor vereniging bieden gemiddeld acht producten of diensten aan. De meeste hebben een website (92%), een nieuwsbrief (71%), organiseren bijeenkomsten (68%), geven een-op-een advies (63%), hebben sociale media (58%), doen aan belangenbehartiging (55%), organiseren wedstrijden, concoursen of festivals (53%) of bieden workshops, cursussen of trainingen aan (50%).

Ook de 23 koepels voor individuen bieden gemiddeld acht producten of diensten aan, met ook hier een website als meest voorkomend (95%). Daarna volgen het organiseren van bijeenkomsten (80%), een nieuwsbrief (72%), berichtgeving via sociale media (72%) en workshops, cursussen of trainingen (56%).

Koepels alleen voor kunstdocenten of artistiek begeleiders bieden iets meer producten of diensten aan, gemiddeld tien. Ze zijn actiever met het faciliteren van online platforms om het aanbod van leden te ontsluiten en van netwerken of platforms voor ontmoeting, het geven van een-op-een advies, het behartigen van de belangen van de leden, cao-onderhandelingen en collectieve verzekeringen.

GRAFIEK 21: PRODUCTEN OF DIENSTEN DIE KOEPELS EN BONDEN AANBIEDEN AAN HUN LEDEN

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIENTATIE

De maatschappelijke oriëntatie van koepels gaat over de doelen die ze met hun ondersteuning voor cultuurbeoefening willen bereiken.

Doelen

Respondenten konden kiezen uit een lijst van verschillende doelen. Alle koepels streven gemiddeld tussen de drie en vier (3,4) van deze doelen na met hun ondersteuning (zie grafiek 22).

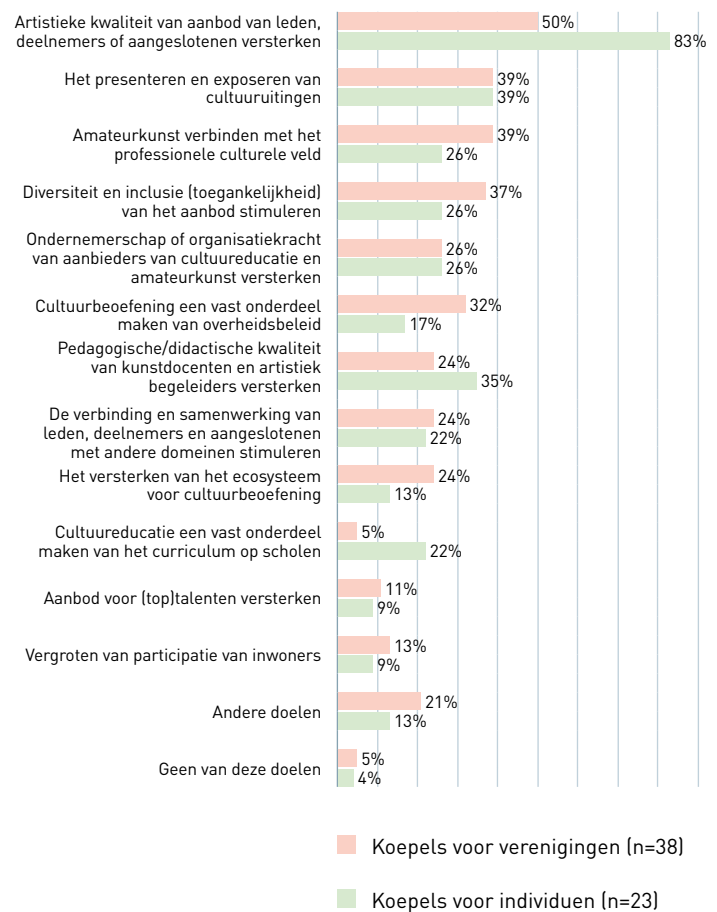
Bij koepels voor verenigingen komt artistieke kwaliteit van aanbod van leden versterken (50%) het meest voor, gevolgd door het presenteren en exposeren van cultuuruitingen (40%), amateurkunst verbinden met het professionele culturele veld (40%) en diversiteit en inclusie (toegankelijkheid) van het aanbod stimuleren (37%).

Bij koepels voor individuen is eveneens artistieke kwaliteit van aanbod van leden versterken het meest genoemde doel (83%), op afstand gevolgd door het presenteren en exposeren van cultuuruitingen (39%) en de pedagogische/didactische kwaliteit van kunstdocenten en artistiek begeleiders versterken (35%).

Koepels alleen voor kunstdocenten of artistiek begeleiders streven gemiddeld zes doelen na. Allemaal hebben ze als doelen versterking van de artistieke kwaliteit en de pedagogische/didactische kwaliteit van hun leden. Ook zetten ze vaak in op het versterken van het ondernemerschap van de leden, cultuurbeoefening als vast onderdeel van overheidsbeleid en cultuureducatie als vast onderdeel van het schoolcurriculum.

Een minderheid van de koepels voor verenigingen (24%) en voor individuen (22%) heeft als doel het stimuleren van verbinding van leden met andere domeinen. De koepels voor verenigingen stimuleren het vaakst de verbinding met het onderwijs (7 van de 9 koepels), gevolgd door zorg en welzijn (4) en toerisme en vrije tijd (4). Bij de koepels voor individuen gaat het vooral om de verbinding met het onderwijs (2 van de 5 koepels) en zorg en welzijn (2).

GRAFIEK 22: DOELEN DIE KOEPELS EN BONDEN MET HUN ONDERSTEUNING NASTREVEN

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

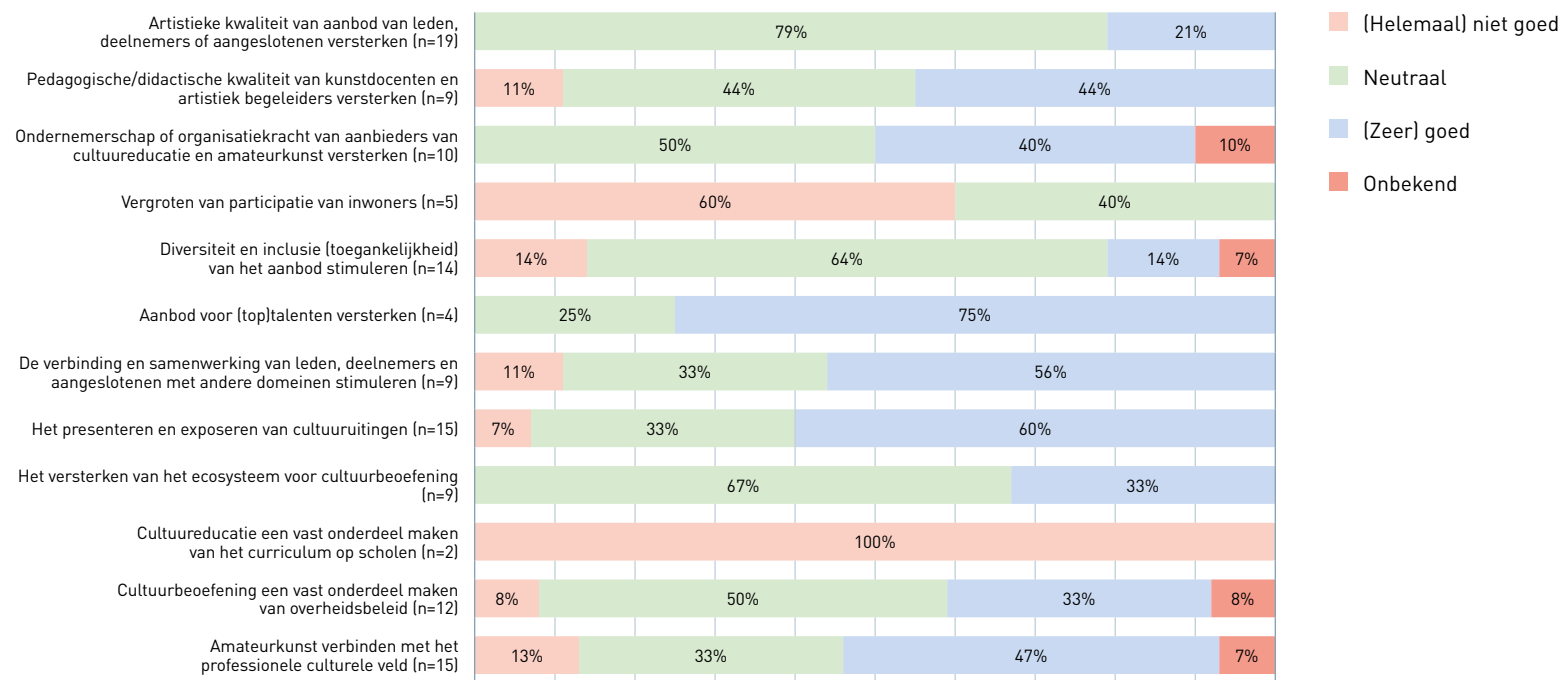
MAATSCHAPPELIJKE
ORIENTATIE

Over de mate waarin het lukt om hun doelen te bereiken zijn koepels voor verenigingen niet onverdeeld positief (zie grafiek 23). Van enkele veelvoorkomende doelen zegt slechts een minderheid dat dit goed lukt, zoals artistieke kwaliteit van aanbod versterken (21% lukt dit goed), amateurkunst verbinden met het professionele veld (47%), ondernemerschap of organisatiekracht versterken (40%), diversiteit en inclusie (toegankelijkheid) van het aanbod stimuleren (14%), cultuurbeoefening een vast onderdeel maken van het overheidsbeleid (33%), pedagogische of didactische kwaliteit versterken (44%). De paar koepels

die streven naar cultuureducatie als vast onderdeel van het curriculum of meer participatie van inwoners lukt dat (helemaal) niet goed.

Wat volgens de koepels vaak wel (zeer) goed lukt, is het versterken van aanbod voor (top)talenten (75% lukt dit goed), het presenteren en exposeren van cultuuruitingen (60%) en het stimuleren van de verbinding en samenwerking van leden met andere domeinen (56%).

GRAFIEK 23: MATE WAARIN HET KOPELS VOOR VERENIGINGEN LUKT OM DOELEN TE BEREIKEN

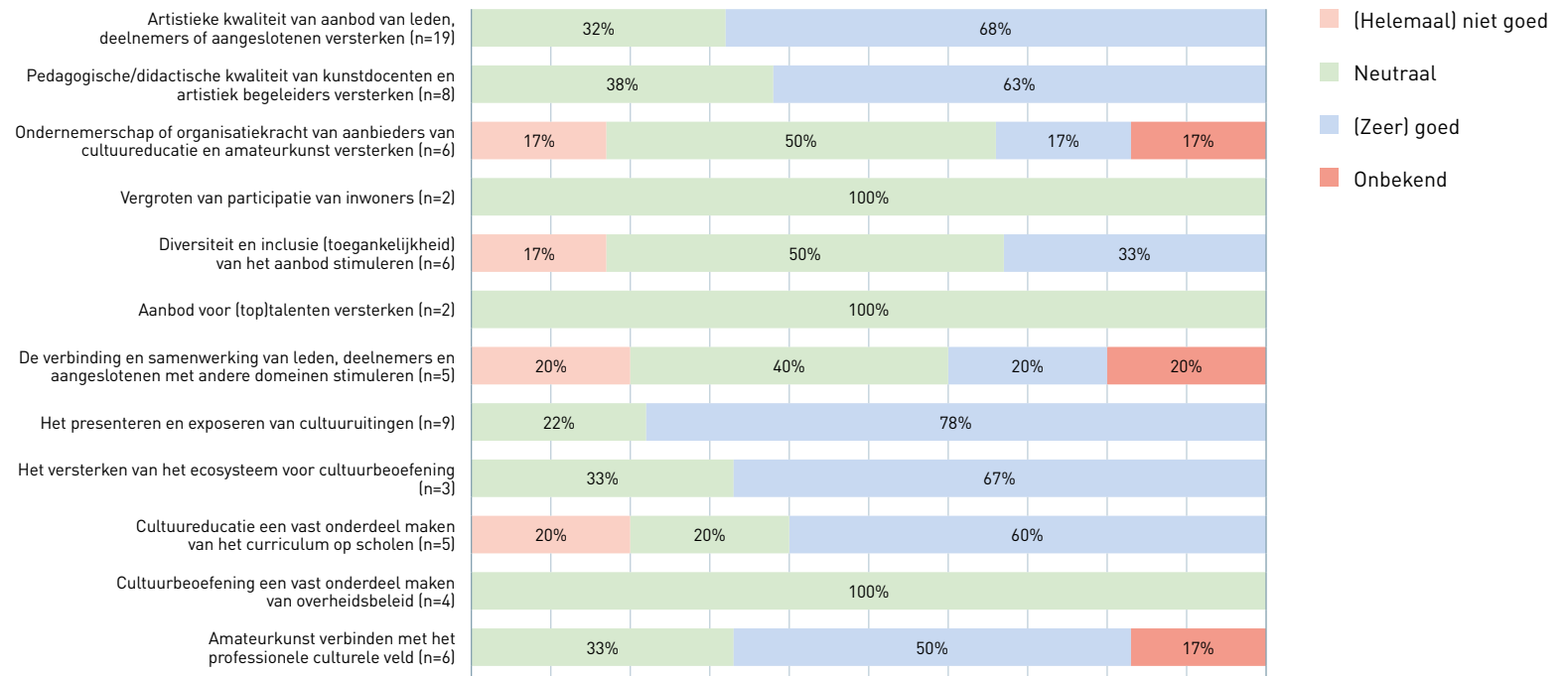
ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIENTATIE

Koepels voor individuen lukt het over het algemeen (zeer) goed om hun doelen te bereiken (zie grafiek 24). Dit geldt in ieder geval voor de drie meest voorkomende doelen: het versterken van de artistieke kwaliteit van aanbod van leden (68% lukt dit goed), het presenteren en exposeren van cultuuruitingen (78%) en het versterken van pedagogische/didactische kwaliteit van kunstdocenten en artistiek begeleiders (63%).

GRAFIEK 24: MATE WAARIN HET KOEPELS VOOR INDIVIDUEN LUKT OM DOELEN TE BEREIKEN

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

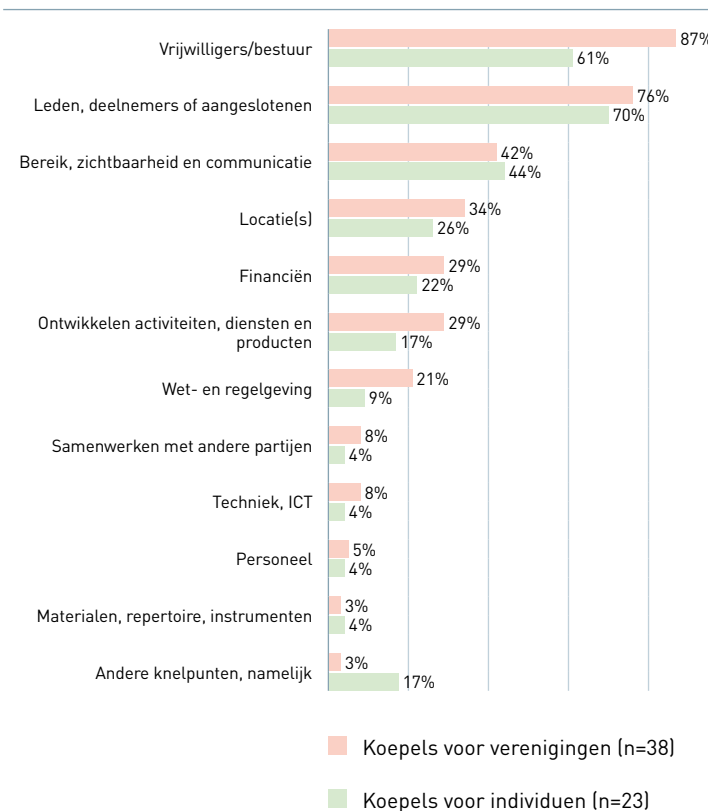
In dit hoofdstuk beschrijven we de knelpunten die koepels ervaren bij het (goed) uitvoeren van hun ondersteuningsactiviteiten. We bespreken wat ze nodig hebben om dit aan te pakken, welke ondersteuning ze zelf krijgen en hoe ze tegen hun toekomst aankijken. Verder kijken we naar in hoeverre koepels bekend zijn met landelijke beleidsinstrumenten als de codes en bestuurlijke afspraken en akkoorden voor de culturele sector.

Knelpunten

Alle koepels ervaren knelpunten: gemiddeld 3,5 bij koepels voor verenigingen en gemiddeld 2,8 bij koepels voor individuen (zie grafiek 25). Beide noemen als belangrijkste knelpunten vrijwilligers/bestuur en leden. Ook ervaren twee op de vijf koepels bereik, zichtbaarheid en communicatie als knelpunt (42% bij de koepels voor verenigingen en 44% bij die voor individuen). Andere, minder genoemde knelpunten hebben te maken met locaties, financiën en het ontwikkelen van activiteiten, diensten en producten.

De koepels voor kunstdocenten en artistiek begeleiders ervaren gemiddeld 4,2 knelpunten, gemiddeld meer dan koepels voor beoefenaars. De drie meest genoemde zijn leden, bereik, zichtbaarheid en communicatie, en locatie(s).

GRAFIEK 25: KNELPUNTEN

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Koepels hebben in het onderzoek hun knelpunten ook kort toegelicht.

Knelpunten - leden

76 procent van de koepels voor verenigingen en 70 procent van de koepels voor individuen noemen de terugloop van het aantal leden als knelpunt. Bij de koepels voor verenigingen gaat dit zowel om een afname van het aantal verenigingen dat lid is van de koepel als een dalend ledental bij de aangesloten verenigingen. Veruit de meeste koepels wijzen als oorzaak op vergrijzing en een gebrek aan aanwas van jongere leden. De koepels denken dat jongere leden zich niet meer willen binden aan verenigingen via 'lidmaatschappen'. Koepels voor kunstdocenten en artistiek begeleiders maken ook melding van afhakende leden vanwege pensionering en minder afgestudeerde kunstdocenten. Enkele koepels wijzen naast een ledendaling ook op een gebrek aan betrokkenheid van bestaande leden bij de koepel.

Knelpunten – vrijwilligers en bestuur

87 procent van de koepels voor verenigingen en 61 procent van de koepels voor individuen noemen het vinden van voldoende vrijwilligers en bestuursleden als knelpunt. Ook hier wijzen ze op vergrijzing en weinig animo en tijd onder jongere leden. Het werven van vrijwilligers voor een eenmalige of tijdelijke activiteit lukt vaak wel, het probleem ligt vooral bij het vinden van bestuursleden, omdat bestuurswerk een grote tijdsinvestering vraagt.

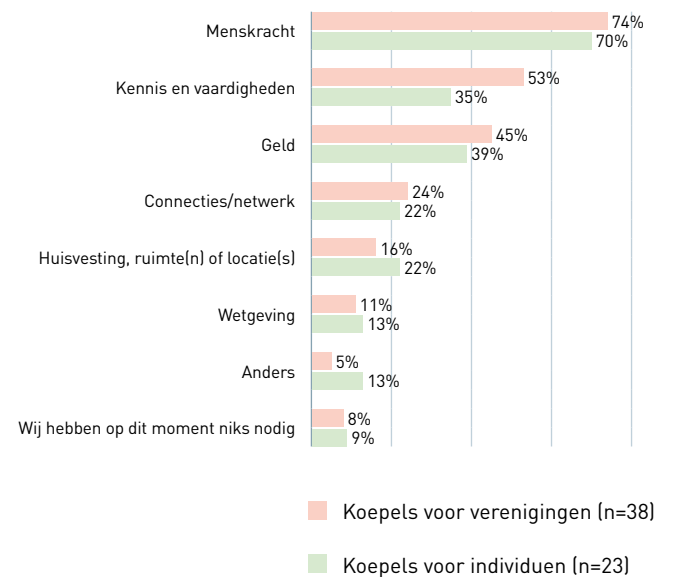
Knelpunten – bereik, zichtbaarheid en communicatie

42 procent van de koepels voor verenigingen en 44 procent van de koepels voor individuen noemen bereik, zichtbaarheid en communicatie als knelpunt. Het is lastig om leden te bereiken en vooral om nieuwe leden te werven. Ook de zichtbaarheid naar andere partijen, zoals overheden, blijkt lastig. Daarnaast verwijzen koepels naar concrete knelpunten, zoals websitebeheer, het inzetten van sociale media, het versturen van nieuwsbrieven. Het probleem ligt grotendeels bij een gebrek aan menskracht en soms bij te weinig deskundigheid.

Behoeften

We legden verschillende opties voor wat koepels mogelijk nodig hebben om hun knelpunten aan te pakken. Grafiek 26 laat zien dat circa driekwart van de koepels menskracht nodig heeft om hun ondersteuning te verbeteren (74% verenigingen en 70% individuen). Van de koepels voor verenigingen heeft ruim de helft (53%) behoefte aan kennis en vaardigheden en 45 procent aan geld. Voor de koepels voor individuen liggen deze percentages respectievelijk op 35 procent en 39 procent. Een minderheid van alle koepels heeft behoefte aan connecties of een netwerk, huisvesting, ruimten of locaties en wetgeving. Een nog kleinere groep (8% verenigingen en 9% individuen) zegt niks nodig te hebben. Koepels voor kunstdocenten en artistiek begeleiders hebben ook behoefte aan meer of andere wetgeving.

GRAFIEK 26: WAT IS ER NODIG OM ONDERSTEUNING TE VERBETEREN?

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

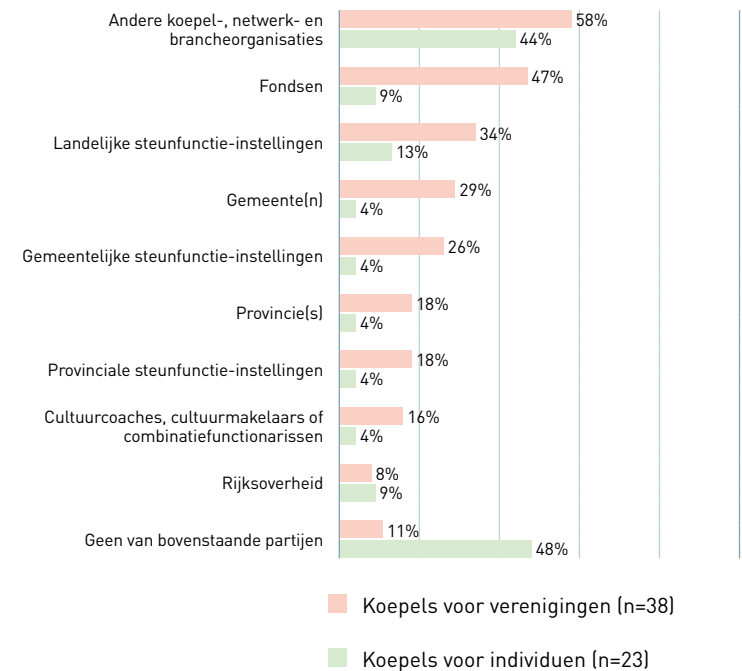
Negen van de tien koepels voor verenigingen (89%) maken gebruik van diensten, producten, faciliteiten, advies of hulp van andere partijen (zie grafiek 27). Meer dan de helft (58%) ontvangt deze ondersteuning van andere koepels, 47 procent van fondsen, 34 procent van landelijke steunfunctieinstellingen, 29 procent van gemeenten, 26 procent van gemeentelijke steunfunctieinstellingen, 18 procent van provincies, 18 procent van provinciale steunfunctieinstellingen, 16 procent van cultuurcoaches en 8 procent van de Rijksoverheid. Van de koepels voor individuen benut ruim de helft ondersteuning van andere partijen. Bijna in alle gevallen gaat het dan om ondersteuning door andere koepels, bonden, netwerk- of brancheorganisaties. Van de andere ondersteunende partijen maken zij niet of nauwelijks gebruik.

Van welke partijen koepels gebruik maken hangt sterk af van de geografische schaal waarop ze actief zijn. Bij lokale koepels gaat het meestal om ondersteuning door gemeenten en gemeentelijk steunfunctieinstellingen. Koepels die provinciaal of regionaal opereren, maken vooral gebruik van andere koepels, provincies, provinciale steunfunctieinstellingen en landelijke steunfunctieinstellingen en fondsen. Bij landelijke koepels gaat het vooral om andere koepels, bonden, netwerk- en brancheorganisaties. Ruim een derde van de landelijke koepels ontvangt geen ondersteuning, terwijl de lokale en provinciale/regionale koepels allemaal ondersteuning zeggen te ontvangen van een of meer partijen.

Wanneer koepels gebruikmaken van diensten van collega-organisaties, gaat het in bijna alle gevallen om landelijk actieve organisaties. De helft van de koepels voor verenigingen maakt (ook) gebruik van ondersteuning door provinciaal of regionaal actieve collegaorganisaties.

Bij ondersteuning door landelijke steunfunctieinstellingen gaat het bijna altijd (95%) om het Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA). Ruim een derde van de koepels maakt (ook) gebruik van Platform ACCT, 21 procent van Cultuur+Ondernemen, 15 procent van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN), 11 procent van de Boekmanstichting en 5 procent van DutchCulture.

GRAFIEK 27: ONTVANGEN ONDERSTEUNING

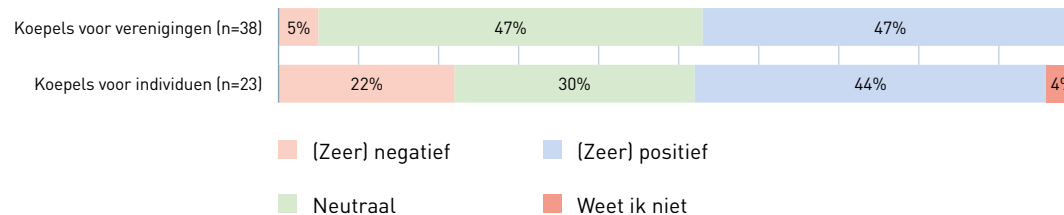
ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Bijna de helft (47%) van de koepels voor verenigingen kijkt positief tegen de toekomst van hun organisatie aan en 5 procent negatief (zie grafiek 28). De rest is neutraal. De koepels voor individuen zijn vaker negatief over hun toekomst (22%), tegenover 30 procent die neutraal en 44 procent die positief is. Van de koepels die zich alleen richten op kunstdocenten of artistiek begeleiders is er geen enkele negatief over de toekomst.

GRAFIEK 28: TOEKOMSTPERSPECTIEF

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

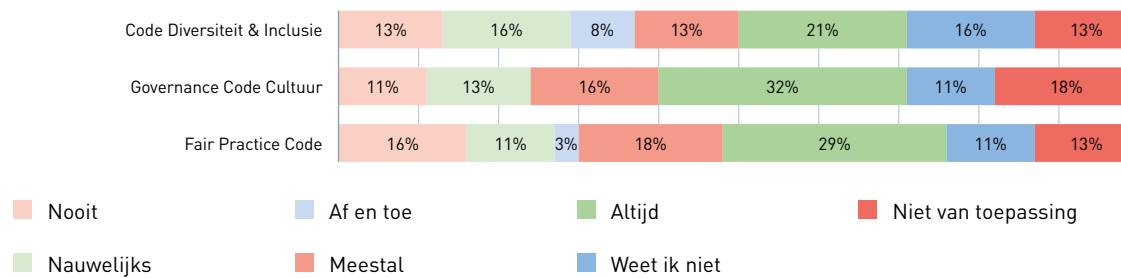
MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Codes voor de culturele sector

In het onderzoek is gevraagd naar het toepassen van de drie codes voor de culturele sector in de eigen organisatie en het stimuleren van deze codes onder hun leden: Fair Practice Code, Governance Code Cultuur en Code Diversiteit & Inclusie. Grafieken 29 en 30 laten zien in hoeverre koepels deze codes toepassen in hun eigen organisatie en bij hun eigen activiteiten. Van iedere code weet ongeveer een kwart niet of deze code wordt toegepast of vinden ze de code niet op hen van toepassing.

Bijna de helft van de koepels voor verenigingen (47%) past de Fair Practice Code en de Governance Code Cultuur meestal of altijd toe. Bij de Code Culturele Diversiteit & Inclusie is dit 34 procent. Nooit toepassen komt ook voor: 13 procent (Code Diversiteit & Inclusie), 11 procent (Governance Code Cultuur) en 16 procent (Fair Practice Code).

GRAFIEK 29: PASSEN KOEPELS VOOR VERENIGINGEN DE VOLGENDE 'CODES' VOOR DE CULTURELE SECTOR TOE? (n=38)

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

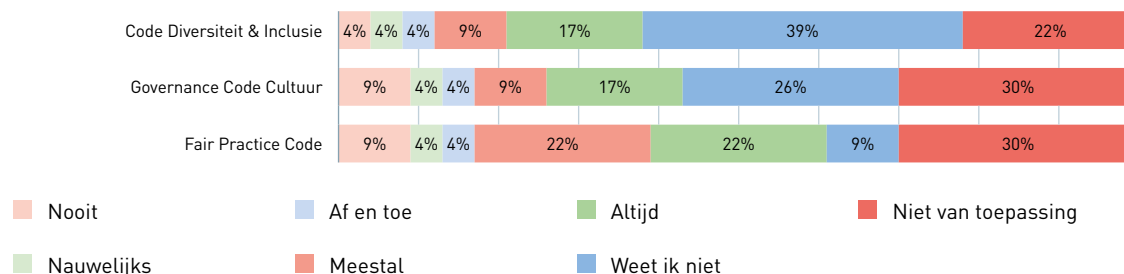
MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Koepels voor individuen weten vaak niet of ze de codes toepassen of vinden die niet op hen van toepassing. Voor de Code Diversiteit & Inclusie geldt dit voor 61 procent. Ruim een kwart (26%) past deze code meestal of altijd toe en 13 procent niet, nauwelijks of af en toe. De Code Governance Cultuur past eveneens ruim een kwart (26%) meestal of altijd toe en 17 procent niet, nauwelijks of af en toe. De overige 57 procent weet het niet of vindt het niet van toepassing. Ruim twee op de vijf koepels (44%) past de Fair Practice Code meestal of altijd toe, 17 procent niet, nauwelijks of af en toe en 39 procent weet het niet of vindt het niet van toepassing. Koepels voor kunstdocenten en artistiek begeleiders passen de drie codes over het algemeen vaker toe, met name de Fair Practice Code.

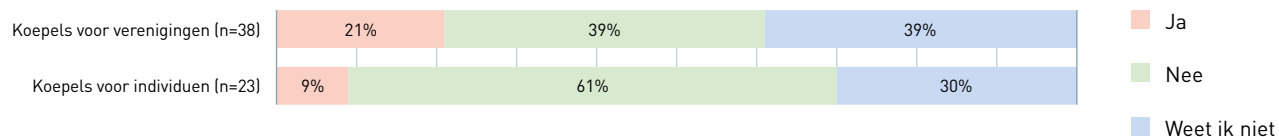
Het stimuleren van de codes onder de leden doen de koepels beperkt. Meer dan de helft van de koepels vindt dit niet van toepassing of weet niet of ze het doen. 44 procent van de koepels voor verenigingen stimuleert de Fair Practice Code onder hun leden in redelijke tot zeer hoge mate, bij de Governance Code Cultuur is dat 40 procent en bij de Code Diversiteit & Inclusie 32 procent. Bij koepels voor individuen liggen deze percentages respectievelijk op 39 procent, 17 procent en 26 procent.

De koepels zijn beperkt bekend met de landelijke Bestuurlijke Afspraken Cultuurbeoefening (BAC). 21 procent van de koepels voor verenigingen en 9 procent van die voor individuen kent de BAC. De rest niet of weet het niet (zie grafiek 31)

GRAFIEK 30: PAssen KOEPELS VOOR INDIVIDUEN DE VOLGENDE 'CODES' VOOR DE CULTURELE SECTOR TOE? (n=23)

GRAFIEK 31: BEKENDHEID MET BESTUURLIJKE AFSPRAKEN CULTUURBEOEFENING (BAC)

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

Deze publicatie bevat resultaten van een online vragenlijst die in de periode augustus-oktober 2025 is uitgezet onder 123 koepels, bonden en brancheverenigingen met geregistreerde leden die zich bezighouden met cultuurbeoefening op school en/of in de vrije tijd.

Vragenlijst

Sinds 2025 heeft LKCA een onderzoeksprogramma met daarin verschillende monitoronderzoeken die gebruikmaken van online vragenlijsten. Eerder zijn er vragenlijsten ontwikkeld voor onder meer de VerenigingsMonitor en de Monitor Amateurkunst. De vragenlijst van de VerenigingsMonitor is gebruikt als uitgangspunt voor dit onderzoek, met enkele aanpassingen op basis van nieuwe inzichten en in afstemming met een meedenkgroep. In deze meedenkgroep zaten medewerkers van verschillende koepels, bonden en brancheverenigingen en drie medewerkers van LKCA.

De vragenlijst bevat voornamelijk gesloten vragen over de volgende onderwerpen: leden, vrijwilligers en medewerkers, financiën, ondersteuningsaanbod, doelen, knelpunten, behoeften, ontvangen ondersteuning, toekomstverwachting en bekendheid met landelijke beleidsinstrumenten. In deze rapportage zijn die onderwerpen geordend naar drie hoofdonderwerpen die in elk monitoronderzoek van LKCA aan bod komen: ondersteuningsaanbod (in andere monitoronderzoeken kan dit vallen onder 'artistiek aanbod' of 'beleid'), maatschappelijke oriëntatie en organisatie.

Wijze van uitzetten vragenlijst

De organisaties die centraal staan in dit onderzoek zijn per mail rechtstreeks benaderd om de vragenlijst in te vullen via een unieke link. Na de eerste mailing is tweemaal een herinnering gestuurd. Daarnaast hebben we sommige instellingen persoonlijk gevraagd de vragenlijst in te vullen wanneer er contact was met de betreffende instelling. In de laatste twee weken van het openstaan van de vragenlijst heeft LKCA via sociale media kanalen en de nieuwsbrief opgeroepen de vragenlijst in te vullen.

Respons

In totaal is er 77 keer aan de vragenlijst begonnen, waarvan 63 respondenten de vragenlijst volledig hebben ingevuld. Bij een aantal vragenlijsten waren onvoldoende vragen ingevuld. Wanneer meer dan 50% van de vragenlijst is ingevuld, is deze meegenomen in de analyse. Na deze uitsluitingen blijft er een respons over van in totaal 64 instellingen (zie tabel 1). Dat is een respons van ruim 50 procent van de totale onderzoekspopulatie.

Analyse

Onze analyse is beschrijvend en indicatief. Omdat de onderzoekspopulatie dermate klein en heterogeen is, zijn er enkel frequenties en percentages weergegeven voor de twee onderscheiden hoofdgroepen: koepels voor verenigingen en koepels voor individuen.

Vervolg

We herhalen dit nieuwe monitoronderzoek om de drie jaar, zodat we beter zicht krijgen op ontwikkelingen in de ondersteuning van cultuurbeoefening. De volgende monitor wordt naar verwachting in 2029 uitgezet en in 2030 gepubliceerd.

TABEL 8.1

Type organisaties	Respons	% van deze totaalgroep
Koepels met verenigingen als leden	38	51%
Koepels met beoefenaars als leden	18	56%
Koepels met kunstdocenten of artistiek begeleiders als leden	5	45%
Overige koepels	3	60%

LITERATUUR

Goossens L., Neele, A., & Burggraaff, W. (2025). *Kennissynthese cultuurbeoefening op school en in de vrije tijd. Een verzameling van elf jaar Nederlands onderzoek*. LKCA.

ORGANISATIE

ONDERSTEUNINGS-
AANBOD

MAATSCHAPPELIJKE
ORIËNTATIE

**Monitor koepels en bonden voor cultuurbeoefening op school
en in de vrije tijd 2026**

Auteurs

Arno Neele
Lud Goossens

Met dank aan

Heleen Molthoff (Cultuurconnectie), Ruben Timmer (Koor-
netwerk Nederland), Thomas Hessels (Koor-
netwerk Nederland), Judith Ensel (Danslink), Petra Faber (LKCA),
Leontine Herschoe (LKCA), Piet Roorda (LKCA), Matthijs
Beerepoot (LKCA) en Hans Noijens (LKCA).

Eindredactie

Zunneberg & Ros Tekstproducties

Ontwerp

Taluut Utrecht

Uitgever

LKCA
Lange Viestraat 365
Postbus 452
3500 AL Utrecht
030 711 51 00
info@lkca.nl
www.lkca.nl

Over LKCA

Cultuurbeoefening is essentieel voor een creatieve en veer-
krachtige samenleving. Daarom versterkt LKCA de kwaliteit en
positie van cultuureducatie en amateurkunst. We maken kennis
toegankelijk en stimuleren samenwerking en professionalise-
ring.

LKCA probeert publicaties zo toegankelijk mogelijk aan te
bieden. Neem contact met ons op bij ontoegankelijke informatie
via info@lkca.nl.

©LKCA Utrecht, april 2026

